

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ
Навчально-науковий інститут менеджменту та підприємництва
Кафедра менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Навчально-наукового
інституту менеджменту та
підприємництва
_____ С.А.Федюнін
« _____ » _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ І АДМІНІСТРУВАННЯ
(МЕНЕДЖМЕНТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ)

Спеціальність: 073 Менеджмент

Київ – 2018 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Менеджмент і адміністрування (Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності)» для студентів спеціальностей за освітнім ступенем «бакалавр»: 073 Менеджмент.

Викладач: Мельничук Л.В., к.і.н., доцент кафедри менеджменту.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри менеджменту
Протокол від «_____» _____ 2018 року № _____

Завідувач кафедри менеджменту _____ О.Є.Гудзь

Схвалено Науково-методичною радою інституту менеджменту та підприємництва

Протокол від. “_____” _____ 20__ року № _____

“_____” _____ 20__ року Голова НМРІ _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, Спеціальність, Спеціалізація (освітня програма)	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	нормативна	
		Рік підготовки	
Змістових модулів 2	Спеціальність: 073 Менеджмент	3-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		5-й	
		Лекції	
		26 год.	
		Семінарські	
		14 год.	
		Практичні	
		14 год.	-
		Самостійна робота	
		66 год.	
		Вид контролю:	
		іспит	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 3 самостійної роботи студента 3.6	Спеціальність освітнього ступеня бакалавр		

2. Мета та завдання дисципліни

Метою навчальної дисципліни є набуття студентами знань про сутність, складові і основні засади зовнішньоекономічної діяльності, формування навичок майбутніх фахівців з управління торгово-фінансовими процесами міжнародної інвестиційно-економічної діяльності, усвідомлення ролі та значення зовнішньоекономічної діяльності у вітчизняній та світовій економіці. Стратегічною метою є вироблення навичок, щодо практичного застосування студентами знань щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності, формування особистості, яка вміє аналізувати інформацію щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- суті та значення зовнішньоекономічної діяльності у сфері економічних відносин;
- теоретико-практична підготовка студентів для вирішення конкретних завдань та прийняття управлінських рішень у зовнішньоекономічній діяльності.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати:

- сутність, принципи і види зовнішньоекономічної діяльності підприємства;
- види і принципи здійснення зовнішньоекономічних операцій;
- технологію проведення і укладання зовнішньоекономічних контрактів;
- теоретичні підходи до аналізу показників зовнішньоекономічної діяльності;

вміти:

- вміти розробляти зовнішньоекономічні контракти;
- володіти технологією організації зовнішньоекономічних операцій;

- визначати основні напрями розвитку ЗЕД підприємства;
- здійснювати економічну оцінку умов міжнародних контрактів;
- здійснювати вибір організаційно-управлінських структур ЗЕД підприємства;
- обґрунтовувати ефективність функціонування і створення спільних підприємств;
- проводити аналіз ефективності зовнішньоекономічних операцій;

мати компетенцію:

- здатність зібрати й проаналізувати вихідні дані для розробки зовнішньоекономічних операцій;
- здатність виконувати необхідні для складання зовнішньоекономічних контрактів розрахунки, обґрунтовувати їх і використовувати у прийнятті рішень щодо доцільності реалізації зовнішньоекономічних контрактів;
- здатність організувати зовнішньоекономічну діяльність підприємства;
- здатність проведення зовнішньоекономічних переговорів з використанням технологій підписання зовнішньоекономічних контрактів;
- здатність приймати рішення щодо доцільності проведення зовнішньоекономічних операцій.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль. 1. Сутність, цілі, мотиви зовнішньоекономічної діяльності підприємства, правове та економічне середовища розвитку

Тема 1. Сутність менеджменту ЗЕД

Зміст менеджменту ЗЕД. Менеджмент ЗЕД як складова системи менеджменту підприємства. Процес менеджменту ЗЕД в організації. Застосування функціонального підходу до менеджменту ЗЕД. Керівна і керована системи у менеджменті ЗЕД. Світовий досвід управління ЗЕД підприємств. Особливості ЗЕД та управління нею на великих, середніх та малих підприємствах. Характеристика ключових рис сучасного міжнародного підприємницького середовища та його вплив на управління ЗЕД підприємств, вплив глобалізаційних та інтеграційних процесів на управління ЗЕД. Предмет «Менеджмент ЗЕД», місце курси серед інших економічних дисциплін, його структура і логіка викладання. Мета і завдання курси.

Тема 2. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки

Характеристика категорій зовнішньоекономічної сфери та їх взаємозв'язки. Функції зовнішньоекономічної діяльності. Напрями впливу зовнішньоекономічного чинника на національну економіку. Сутність поняття «зовнішньоекономічна діяльність», основні види і форми зовнішньоекономічної діяльності. Причини і передумови розвитку зовнішньоекономічної діяльності. Принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Поняття об'єктів та суб'єктів

зовнішньоекономічної діяльності. Право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Місце дисципліни в системі загальноосвітніх і професійно орієнтованих дисциплін. Актуальність та практична спрямованість дисципліни, її структура і послідовність вивчення.

Тема 3. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Сутність митного регулювання ЗЕД. Принципи митного регулювання.

Митні органи України: завдання, принципи, структура. Види і методи здійснення митного контролю. Характеристика митних режимів: експорту, імпорту, транзиту, реекспорту, реімпорту, тимчасового ввезення (вивезення), переробки на митній території України, переробки поза межами митної території України, знищення і руйнування, магазину безмитної торгівлі, митного складу, спеціальної митної зони, відмови на користь держави. Товарна номенклатура ЗЕД. Порядок митного оформлення товарів. Основні митні документи та специфіка їх оформлення. Плата за митне оформлення товарів. Декларування товарів: форми та процедури. Митна вартість та методи її визначення. Мета застосування правил інтерпретації міжнародних торговельних термінів «Інкотермс – 2010». Мито як інструмент економічного регулювання. Єдиний митний тариф. Види мита. Види митних ставок.

Тема 4. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Нетарифні засоби регулювання, їх класифікація і характеристика. Механізм впливу нетарифних засобів регулювання на економіку країни. Інструменти нетарифного регулювання. Кількісні обмеження: ліцензування і квотування.

Класифікація квот за напрямом дії та масштабом охоплення. Порівняльний аналіз ефективності застосування імпортного тарифу та

імпортової квоти. Перелік товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню. Види та способи розподілу ліцензій. Механізм оформлення документів для отримання ліцензій. Фінансові засоби нетарифного регулювання: експортні кредити, експортні субсидії, Імпортові депозити. Антидемпінгові заходи, визначення демпінгової маржі та величини шкоди національним виробникам. Нарахування антидемпінгового та компенсаційного мита. Сертифікація, стандартизація, технічні бар'єри, вимоги щодо вмісту місцевих компонентів, вимоги щодо упакування та маркування товарів. Сутність політики державних закупівель.

Тема 5. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Сутність, основні принципи та інструменти валютного регулювання. Поняття валютної політики держави та її складові. Об'єкти та суб'єкти валютного регулювання. Валюта, валютний курс, валютні цінності.

Змістовий модуль 2. Організація й управління ЗЕД підприємства

Тема 6. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки

Передумови і мотивація виходу підприємств на зовнішні ринки. Пошук та вибір партнера. Класифікація і характеристика форм виходу на зовнішні ринки. Критерії вибору форм виходу підприємств на зовнішні ринки. Прямий і непрямий експорт. Спільне підприємництво та пряме іноземне інвестування як форми виходу підприємства на зовнішні ринки. Умови функціонування підприємств на зовнішніх ринках. Вивчення й аналіз умов ринку. Дослідження потенційних можливостей фірми при виході на зовнішні ринки. Способи встановлення контактів з потенційним партнером.

Тема 7. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства

Зовнішньоторговельна ціна: сутність поняття, функції, класифікація зовнішньоторговельних цін. Цінова політика підприємства, обґрунтування зовнішньоторговельних цін. Основні фактори ціноутворення в ЗЕД. Принципи визначення світових цін. Трансфертні ціни: сутність, функції. Особливості трансфертного ціноутворення. Ціноутворення в електронній торгівлі. Специфіка формування цін на сировинні товари, готові вироби. Етапи формування контрактної ціни. Рівень ціни, базис ціни, одиниця виміру ціни. Спосіб фіксації ціни. Цінові знижки і надбавки.

Тема 8. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів

Умови контракту: обов'язкові та додаткові. Зміст і характеристика основних умов контракту. Преамбула. Предмет контракту. Кількість та якість товару в контракті. Базисні умови поставки. Термін і дата постачання. Пакування і маркування. Валютні та фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів. Валюта ціни і валюта платежу. Умови перерахунку валюти ціни у валюту платежу. Гарантії на технічне обслуговування. Порядок приймання товару. Рекламації і санкції. Арбітраж. Форс-мажорні обставини. Інші умови.

Тема 9. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Економічний аналіз у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Аналіз виконання зобов'язань з експортно-імпортних операцій. Аналіз динаміки зовнішньоекономічної діяльності. Аналіз раціональності використання коштів у зовнішній торгівлі: оборотність оборотних коштів у зовнішньоторговельних операціях, аналіз обороту коштів у товарах, аналіз

обороту коштів у розрахунках, аналіз накладних витрат при експорті та імпорті товарів. Методологічні підходи до визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності. Система показників ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Оцінка економічної ефективності. Оцінка валютної ефективності експорту і імпорту. Вплив зовнішньоекономічної діяльності підприємства на його фінансові результати.

Тема 10. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності

Способи транспортного страхування. Сутність та система регулювання міжнародних перевезень. Правове регулювання міжнародних перевезень, його види. Організація міжнародних перевезень. Фактори, що впливають на вибір виду транспорту та показники ефективності транспортного обслуговування підприємств. Особливості міжнародних перевезень різними видами транспорту: морським, залізничним, автомобільним, авіаційним, трубопровідним та змішаними видами транспорту. Товарно-транспортна документація. Формування ціни на транспортні послуги. Експедиторське обслуговування міжнародних перевезень. Міжнародні транспортні коридори. Формування тарифів на перевезення різними видами транспорту.

Тема 11. Міжнародні розрахунки

Міжнародні розрахунки, валютні застереження контракту, метод хеджування, авансовий платіж, платіжне доручення, вексель, індосамент, акредитив, інкасо, чек, вексель.

Тема 12. Управління діяльністю спільних підприємств (СП)

СП як суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності. Особливості управління СП. Органи управління СП. Вищий орган управління - зібрання учасників спільних підприємств, їх повноваження. Правління. Дирекція як виконавчий орган, її структура і функції. Генеральний директор. Формування стилю керівника. Порядок прийняття рішень. Ревізійна комісія як контролюючий орган, зміст її діяльності. Порядок управління філіями СП.

4. Структура навчальної дисципліни

Номери та найменування тем	Всього годин	Розподіл навчального часу за видами занять					
		Лекц.	Лаб.	Практ	Семін	МК	СРС
Змістовий модуль. 1. Сутність, цілі, мотиви зовнішньоекономічної діяльності підприємства, правове та економічне середовища розвитку							
Тема 1. Сутність менеджменту ЗЕД	10	2			2		6
Тема 2. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки	12	4			2		6
Тема 3. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	10	2			2		6
Тема 4. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	10	2		2			6
Тема 5. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	10	2		2			6
Всього за змістовним модулем 1	52	12		4	6		30
Змістовий модуль 2. Організація й управління ЗЕД підприємства							
Тема 6. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки	10	2			2		6
Тема 7. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства	9	2		2			5
Тема 8. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів	11	2		2	2		5
Тема 9. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства	9	2		2			5
Тема 10. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	9	2			2		5
Тема 11. Міжнародні розрахунки	9	2		2			5
Тема 12. Управління діяльністю спільних підприємств (СП)	11	2		2	2		5
Всього за змістовним модулем 2	68	14		10	8		36
Всього	120	26		14	14		66

5. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Сутність менеджменту ЗЕД	2
2.	Тема 2. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки	2
3.	Тема 3. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	2
4.	Тема 6. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки	2
5.	Тема 8. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів	2
6.	Тема 10. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	2
7.	Тема 12. Управління діяльністю спільних підприємств (СП)	2
	Всього	14

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 4. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	2
2.	Тема 5. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	2
3.	Тема 7. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства	2
4.	Тема 8. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів	2
5.	Тема 9. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства	2
6.	Тема 11. Міжнародні розрахунки	2
7.	Тема 12. Управління діяльністю спільних підприємств (СП)	2
	Всього	14

7. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Сутність менеджменту ЗЕД	6
2.	Тема 2. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки	6
3.	Тема 3. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	6
4.	Тема 4. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної	6

	діяльності	
5.	Тема 5. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	6
6.	Тема 6. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки	6
7.	Тема 7. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства	5
8.	Тема 8. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів	5
9.	Тема 9. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства	5
10.	Тема 10. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	5
11.	Тема 11. Міжнародні розрахунки	5
12.	Тема 12. Управління діяльністю спільних підприємств (СП)	5
	Всього	66

8.Методи навчання

Методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності. Словесні (лекції), наочні (ілюстрації, демонстрації за допомогою презентацій, фрагментів відеофільмів за темою, таблиць тощо), практичні (семінари, доповіді); індуктивні та дедуктивні методи; проблемне викладання; репродуктивні методи; самостійна робота студентів у міжсесійний період; стимулювання й мотивація учіння (навчальні дискусії, аналіз життєвих ситуацій). При вивченні дисципліни активно використовуються інтерактивні методи (при проведенні лекцій та семінарських занять) та проблемно – пошукові методи навчання (як при проведенні аудиторних занять, так і при організації самостійної роботи студентів).

9. Методи контролю

Методи контролю та самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності (методи усного, письмового, практичного контролю та методи самоконтролю).

Методи поточного контролю: поточне тестування, індивідуальне опитування, фронтальне опитування, перевірка домашніх завдань, перевірка індивідуальних завдань.

Методи модульного контролю: письмова контрольна робота, підсумкове тестування.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне та підсумкове оцінювання														Сума
Семестр 5														
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	К/р	іспит	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	30	

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену	Для заліку
A 90-100	відмінно	зараховано
B 82-89	добре	
C 75-81		
D 67-74		
E 60-66	задовільно	
FX 35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
F 1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Основною складовою навчально-методичного забезпечення дисципліни є навчально-методичний комплекс дисципліни, який складається з:

1. Програми навчальної дисципліни.
2. Робочої програми навчальної дисципліни.

3. Лекційного фонду.
4. Методичних розробок з дисципліни.
5. Засобів для проведення поточного та підсумкового контролю (контрольні завдання та тести).
6. Перелік базової і допоміжної навчальної літератури, що забезпечує вивчення дисципліни.

Для забезпечення навчального процесу з дисципліни на кафедрі використовуються комп'ютери, мультимедійне обладнання.

12. Рекомендована література

Рекомендована література

Базова

1. Дідківський, М.І. Зовнішньо-економічна діяльність підприємства [Текст]: навч. посіб. / М. І. Дідківський. – К. : Знання, 2006. – 463с.
2. Зінь, Е.А. Основи зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : підручник / Е. А. Зінь, Н. С. Дука. – К. : Кондор, 2009. – 432с.
3. Козик В.В. Зовнішньоекономічні операції і контракти : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Я.С. Карп'як та ін. - 2-е вид., переробл. і допов. — К. : Центр навч. л-ри, 2004. - 607 с.
4. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : навч. посіб. / за ред. І.І. Дахно. – К. : ЦУЛ, 2009. – 472с.
5. Рогожин, В.Д. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності [Текст]: навч. посіб. / В. Д. Рогожин, Л. В. Базалієва. – Х. : ХНЕУ, 2006. – 196с.
6. Рум'янцев А.П. Зовнішньоекономічна діяльність: навч. посіб./ А.П.Рум'янцев, Н.С.Рум'янцева.- 2-ге вид., перероб. та доп.- К.: ЦУЛ, 2012. – 296 с.

Допоміжна

1. Податковий кодекс України [Текст]: спеціальний випуск бухгалтерського тижневика «Дебет-кредит» від 27.12.2010 р. – К.: Новий друк, 2010. – 288 с.
2. Єрмаченко В. Є. Облік і техніка зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. [для вищ. навч. закл.] / В.Є. Єрмаченко, С.В. Лабунська, О.Г. Малярєвська та ін. ; Харк. нац. екон. ун-т. - Х.: ІНЖЕК, 2010. - 479 с.
3. Мазаракі А.А. Регуляторна політика у сфері зовнішньої торгівлі : монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. - К.: КНТЕУ, 2010. - 470 с.
4. Митна справа : навч. посіб. / С. Д. Герчаківський, О. Б. Дем'янюк. – Тернопіль : Економічна думка, 2011. – 148 с.
5. Пономарьова Н. В. Митно-тарифне регулювання: навч. посіб. / Н.В. Пономарьова, Т.В. Столяр, О.В. Павленко та ін. ; МОН України ; Харк. нац. автомоб.-дор. ун-т. - Х. : ХНАДУ, 2010. -199 с.